

A Győri Ítéltábla

Pf.IV.20.125/2020/17/I.

A Győri Ítéltábla a Bihari Ügyvédi Iroda (Cím3, ügyintéző: dr. Bihari Krisztina ügyvéd) által képviselt Felperes1 (Cím2) felperesnek a Sulyok és Ádám Ügyvédi Iroda (cím5, ügyintéző: dr. Horváth Tamás Lajos ügyvéd) által képviselt Alperes1 (korábbi nevén: Alperes1) (Cím15) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perben a Tatabányai Törvényszék 2020. július 8-án meghozott 13.P.20.147/2019/15. számú ítélete ellen a felperes részéről 16. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán – tárgyaláson - meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben és akként változtatja meg, hogy

- mellőzi a 2008. augusztus 4-én létrejött szerz.sz.1. számú kölcsönszerződés érvénytelenségének ismételt megállapítását;
- a szerződést az ítélethozatalig érvényessé nyilvánítja akként, hogy a forint/svájci frank árfolyamváltozásból eredő, a felperest terhelő kockázatviselés mértékét 185,58 (száznegyvenöt egész ötvennyolc század) forint/svájci frank mértékben maximalizálja, a számítandó ügyleti kamat mértékét pedig évi 7,57 (hét egész ötvenhét század) mértékben határozza meg;
- kötelezi a felperest, tizenöt napon belül fizessen meg az alperesnek 2.741.738,- (kettőmillió-hétszáznegyvenegyezer-hétszázharmincnyolc) Ft-ot, valamint ennek az összegnek a vonatkozásában 2018. szeptember 1-jétől a kifizetés napjáig terjedő időre járó évi 7,57 (hét egész ötvenhét) százalék mértékű kamatát;
- a felperest terhelően az államnak külön felhívásra megfizetendő illetéket 86.047,- (nyolcvanhatezer-negyvenhét) Ft-ról 268.550,- (kettőszázhatvannyolcezer-ötszázötven) Ft-ra emeli fel, és az alperest is kötelezi 270.760,- (kettőszázhetvenezer-hétszázhatvan) Ft illeték megfizetésére az adóhatóság külön felhívására az államnak az abban megjelölt módon és időben;
- mellőzi a felperes kötelezését az alperesnek 141.866,- (egyszáznegyvenegyezer-nyolcszázhatvanhat) Ft perköltség megfizetésére, s ehelyett úgy rendelkezik, hogy a felek felmerült költségeiket maguk viselik.

Ezt meghaladóan az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy az adóhatóság külön felhívására az abban foglalt módon és időben fizessen meg az államnak 358.070,- (háromszázötvennyolcezer-hetven) Ft fellebbezési eljárási illetéket.

Kötelezi az alperest, hogy az adóhatóság külön felhívására az abban foglalt módon és időben fizessen meg az államnak 310.350,- (háromszáztízezer-háromszázötven) Ft fellebbezési eljárási illetéket.

A felek viseljék ezt meghaladóan felmerült fellebbezési eljárási költségeiket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy az alperes (helyesen: az alperes jogelődje, a Alperesi jogelőd1), mint hitelező, valamint a felperes, mint adós között 2008. augusztus 4-én létrejött szerz.sz.1. számú kölcsönszerződés érvénytelen. Egyebekben a keresetet elutasította, és kötelezte a felperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg az alperesnek 141.866,- Ft perköltséget, valamint külön felhívásra az államnak 86.047,- Ft illetéket.

[2] Határozatának indokolásában rögzítette, hogy a felperes, mint adós, valamint az alperes (helyesen: az alperes jogelődje), mint hitelező között 2008. augusztus 4-én egy Jeep Patriot típusú gépjármű megvásárlása céljából jött létre kölcsönszerződés. A kölcsön összegét 6.164.999 forintban határozták meg azzal, hogy a törlesztőrészek száma 120, a havi törlesztőrészlet 70.461 forint, a THM pedig 7,66 százalék. A felperes a havi fix konstrukciót választotta.

[3] Az alperes jogelődjének a szerződés részét képező Üzletszabályzata 1.7. pontja értelmében fix deviza konstrukció esetében a mértékadó devizanem nem forint, a Kölcsönbevevővel a kamatváltozás I. és II. elszámolása a futamidő végén történik, amennyiben a futamidő alatt nem következik be rendkívüli kamat, vagy árfolyamesemény. Az I. 13. pont alapján a kölcsönszerződés futamideje a kölcsön folyósításának napjától az utolsó törlesztőrészlet esedékességéig tartó időszak. Az I. 16. pont értelmében a tőkére vetített kamat degresszív módon. akként került meghatározásra, hogy a futamidő első 36 hónapját követően a kamat 2 %-kal csökken, illetve amennyiben a teljes futamidő 50 %-a nem éri el a 36 hónapot, abban az esetben a teljes futamidő 50 %-át követő első teljes naptári hónapban csökken a kamat 2 %-kal. Az I. 17. pont a mértékadó devizanemet, az I. 18. pont a mértékadó kamatlábat határozza meg. Az I. 23. pont értelmében rendkívüli árfolyameseménynek minősül az árfolyam szélsőséges mértékű (25 %-ot meghaladó) növekedése a mértékadó árfolyamhoz képest, vagy egyéb, a Magyar Nemzeti Bank, mint jegybank által fogantatosított rendkívüli intézkedés (pl. intervenciók ár eltolása, egyéb pénzügyi szabályok megváltoztatása), amely a forint árfolyamát a jövőben szélsőségesen befolyásolhatja. Az I. 25. pont a) pontja szerint kamatváltozás 1: a mértékadó kamatláb pénzügyi befolyásolhatóság 1 %-os értékének változása függvényében, a hátralévő törlesztőrészek összegét érintő

kamatkülönbözet. Az I. 25. pont b) pontja szerint kamatváltozás II.: (árfolyamváltozás) a mértékadó árfolyam és a fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam változásának függvényében az alábbi meghatározott képlet szerinti kamatkülönbözet. Az I. 25. pont c) pontja értelmében kamatváltozás III.: (árfolyamváltozás): a kölcsönszerződés futamidő lejártá előtti megszűnésekor fizetendő – ki nem terhelt – kamatkülönbözet, amelynek mértéke a szerződés megszűnésének esetéig szabályozó rendelkezésekben külön kerül meghatározásra. Az Üzletszabályzat IV. 4. pontja tartalmazza a kamatszámítás képletét, míg az V. 2. pont értelmében a Kölcsönbevevő köteles az egyedi Kölcsönszerződésben és a kamatváltozás terhelő bizonylatokban meghatározott fizetési kötelezettségeinek legkésőbb az esedékesség időpontjában eleget tenni. Az V. 6. pont értelmében amennyiben a kölcsönszerződésben megjelölt „mértékadó devizanem” nem magyar forint (HUF) a kölcsönszerződés deviza alapú szerződés, amely esetben a Kölcsönbevevő vállalja a mértékadó devizanem és a forint közötti árfolyamváltozásból eredő kockázatokat. Az árfolyamváltozás lehetséges mértéke Euro esetében a mindenkor intervenció ár nagysága alapján limitálható, míg egyéb devizák esetében további kockázatot jelent az adott deviza és az Euro keresztárfolyamának változása. Az Üzletszabályzat VIII. 1. pontja azt tartalmazza, hogy a hitelező milyen esetekben jogosult a kölcsönszerződést az adós szerződésszegése folytán azonnali hatállyal felmondani, míg a VIII. 2. pont értelmében a Kölcsönbevevő valamennyi esedékessé vált, meg nem fizetett tartozása után a jegybanki kamatokat kétszeresének megfelelő mértékű késedelmi kamatot köteles fizetni. Az Üzletszabályzat XI. pontja a fix devizakonstrukcióra vonatkozó külön rendelkezéseket tartalmazza. A XI. 1. pont szerint a kölcsönszerződés futamideje a felek minden egyéb külön jognyilatkozata nélkül meghosszabbodik a kamatváltozás I. és II. megfizetésére rendelkezésre álló fizetési határidő időpontjáig. A XI. 2. pont a kamatváltozás I. vonatkozásában tartalmaz rendelkezéseket, míg a XI. 3. pont értelmében az esedékessé vált törlesztőrészekre jutó kamatváltozás II. a Hitelezőt a törlesztőrészek fizetési esedékessége napjával illeti meg, melynek elszámolásával és megfizetésével kapcsolatosan a felek abban állapodtak meg, hogy a kamatváltozás II. teljes összegét a Hitelező az utolsó törlesztőrészlet esedékessége napjára számítja ki.

[4] Az alperes 2015. szeptember 7-én kelt levelével a kölcsönszerződést 2015. szeptember 30-ára - hivatkozással a felperes szerződésszegésére - felmondta. E levélben a lejárt tartozás összegét 338.415,- Ft-ban, a szerződés megszűnésének napjával esedékessé váló tartozást pedig 6.448.623 Ft-ban jelölte meg.

[5] A felperes az egyedi kölcsönszerződés, valamint az Üzletszabályzat egyes rendelkezései érvénytelenségére hivatkozással terjesztett elő keresetet az alperes ellen. Az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződés hatályossá nyilvánítását, és az alperes 1.434.119,- Ft megfizetésére kötelezését kérte. Kérte továbbá a vételi jog engedésére vonatkozó szerződési kikötés érvénytelenségének megállapítását, és az alperes kötelezését az forg.rendszámú személygépkocsi törzskönyvének kiadására.

[6] A Tatabányai Törvényszék a 2019. július 1-én meghozott 13.P.20.028/2018/44. számú ítéletében a keresetet csak kisebb részben – a személygépkocsi törzskönyvének kiadása kapcsán – ítélte alaposnak, míg ezt meghaladóan elutasította.

[7] A felperes fellebbezése folytán eljáró Győri Ítéltábla a 2019. október 29-én kelt Pf.III.20.185/2019/5/I. számú közbenső ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének

megfellebbezett rendelkezését és indokolásának megfellebbezett részét megváltoztatta, és megállapította, hogy a szerz.sz.1. számú kölcsönszerződés érvénytelen. Az érvénytelenség jogkövetkezményének levonása tekintetében az elsőfokú bíróságot újabb eljárásra, és újabb határozat hozatalára utasította.

[8] A felperes a törvényszék ítéletének indokolását külön arra hivatkozással fellebbezte meg, hogy az érvénytelen kölcsönszerződés felmondása nem lehet jogszerű; az ítéltábla ezzel az érveléssel egyetértett.

[9] Az elsőfokú bíróság előtt folytatódó eljárásban a felperes azt kérte, hogy a törvényszék a szerződést nyilvánítsa érvényessé, azzal, hogy elsődlegesen az árfolyamváltozás őt terhelő részét 20 százalékból maximálja, másodlagosan az árfolyamkockázat viseléséből fakadó terhek reá nézve kedvezőbb 20-80 százalék arányú megosztásával, továbbá az induló kamat éves százalékos mértékének 7,57 százalék mértékben meghatározásával.

[10] Az elsőfokú bíróság felhívta a felperest, hogy a keresetösszegezésére vonatkozó bizonyítási indítványát tegye meg.

[11] A felperes erre úgy nyilatkozott, hogy a törvényszéket kérte, hívja fel az alperest, közölje, milyen összegű befizetések történtek, illetve azt, hogy milyen árfolyamkülönbözetet terhel ki a futamidő alatt. Kérte az alperestől annak kimunkálását, hogy 180 Ft/CHF árfolyamon történő fixálás mellett fizetési kötelezettsége miként alakulna. Szakértő kirendelését nem kérte.

[12] A törvényszék a 2020. február 12-én megtartott tárgyaláson készült jegyzőkönyvben foglaltan arra hívta fel az alperest, hogy a Kúria mellett működő, az ún. devizahiteles érvénytelenségi perek jogalkalmazási gyakorlatát vizsgáló Konzultációs Testület (a továbbiakban: Konzultációs Testület) 2019. június 19-ei ajánlásának megfelelő mindkét számítási mód szerint vezesse le kimutatását.

[13] Az alperes 5. sorszámú beadványában úgy nyilatkozott, hogy az I. verzió esetén, amely a forint alapú elszámolást határozza meg, 13,33837 százalékos alkalmazandó kamatláb mellett a felperes tartozása 2.876.135,- Ft volna. A II. módszertanon alapuló elszámolás tekintetében összevetette a deviza alapú szerződés alacsonyabb kamatmértéke által nyújtott előnyöket az árfolyamváltozásból eredő többletfizetési kötelezettség miatt elszenvedett hátránnyal, és azt mutatta ki, hogy így a felperes tartozása 3.903.105,- Ft volna. Beadványához csatolta a befizetett összegekre, valamint a terhelésre vonatkozó kimutatást is.

[14] A felperes 8. sorszámú beadványában akként reagált, hogy a fogyasztó számára legkedvezőbb elszámolást kell alkalmazni, és az alperesnek azt kellene kimunkálnia, hogy a kölcsön folyósításakor alkalmazott Ft/CHF árfolyamhoz képest 20 százalékkal magasabb fixált árfolyamon fizetési kötelezettsége miként alakulna. Kérte az elsőfokú bíróságot, hogy hívja fel az alperest, mekkora összeg befizetése történt meg, és ebből milyen összeget számolt el árfolyamkülönbözetre, valamint arra is, hogy munkálja ki a folyósításkori árfolyamhoz

képest 20 százalékkal magasabb Ft/CHF fixált árfolyamon fizetési kötelezettsége miként alakulna.

[15] Az elsőfokú bíróság 9. sorszámú végzésében arra hívta fel a felperest, hogy tizenöt napon belül nyilatkozzon, a jogalaptól függetlenül a Konzultációs Testület ajánlásának I. módszertana szerinti elszámolást összecszerűségében vitatja-e.

[16] A felperes úgy nyilatkozott, hogy ezt az elszámolást vitatja, illetőleg az alperes által benyújtott egyik elszámolás sem alkalmazható.

[17] Az elsőfokú bíróság 11. sorszámú végzésében tájékoztatást adott a bizonyítási teher alakulásáról, a bizonyítandó tények köréről, a bizonyítás sikertelenségének és a mulasztás következményeiről. Utalt arra, a felperesnek kell bizonyítania azt is, a Konzultációs Testület ajánlása szerint tartozása, vagy túlfizetése keletkezett. Rögzítette, hogy igazságügyi könyvszakértő bizonyítás szükséges, ezért felhívta a felperest, hogy harminc napon belül helyezzen letétbe 500.000,- Ft szakértői díjelőleget.

[18] A felperes 12. sorszámú beadványában azt adta elő, hogy a perben nincs különleges szakértelmet igénylő jogkérdés, ezért szakértő kirendelését nem kéri, figyelemmel a kiugróan magas, 500.000,- Ft szakértői díjra. Hangsúlyozta, hogy az alperessel forint alapon nem kíván elszámolni, hanem az elszámolást az árfolyamkülönbözet 20-80 százalék arányú megosztása mellett kéri. Az induló kamat százalékos mértékét 7,57 százalék mértékben elfogadta, és kiemelte, hogy a bíróság önként bizonyítási eszközt nem szerezhet be, főleg nem az ő költségére. Megismételte arra irányuló indítványát, hogy az alperes csatoljon kimutatást a szerződés nyilvántartási adatait érintően, és mutassa ki, hogy a futamidő kezdetétől jogcímenként és összesítve milyen összegű befizetést teljesített, illetve milyen árfolyamkülönbözetet terhelte ki. Kérte a törvényszéket arra is, hogy hívja fel az alperest, 180 Ft/CHF árfolyamon fixálás mellett miként alakulna fizetési kötelezettsége.

[19] Az elsőfokú bíróság 13. sorszámú végzésével a bizonyítási indítványokat elutasította.

[20] Az elsőfokú bíróság ítéletében felhívta a régi Ptk. 205. § (3) bekezdését, 209. § (1) bekezdését, 209/A. § (2) bekezdését, 237. § (1) bekezdését, 218. § (1) bekezdését, 237. § (1) és (2) bekezdéseit, 321. § (1) bekezdését, továbbá a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: régi Hpt.) 203. § (6) és (7) bekezdéseit, 212. § (2) bekezdését, 213. § (1) bekezdésének b) és c) pontjait, és akként foglalt állást, hogy a kereset a jogalapot érintően alapos. Álláspontja szerint a szerződés a régi Hpt.-n alapulóan az ügyleti kamat éves százalékos mértéke feltüntetésének hiányában, valamint a régi Ptk. 209/A. § (2) bekezdése szerint, a nem megfelelő árfolyamkockázati tájékoztatás miatt is érvénytelen.

[21] Rámutatott arra, hogy bizonyítást vett fel a kereset összecszerűségére, azaz az elszámolás elvégzése céljából. A Konzultációs Testület 2019. június 19-ei ajánlásába foglalt I. módszertanból kívánt kiindulni; az elszámolást az alperes ez a módszertan, sőt további módszertan szerint is levezette. Az elszámolást a felperes vitatta, és maga is hivatkozott

további számításokra, melyek azonban nem voltak elfogadhatóak. Ezért az elsőfokú bíróság igazságügyi könyvszakértői bizonyítást kívánt elrendelni, és tájékoztatást adott a bizonyítandó tények köréről, a bizonyítás sikertelenségének és mulasztásának jogkövetkezményeiről, azaz lényegében arról, hogy keresete összecszerúságát a felperes köteles bizonyítani. A felperes ennek ellenére nem kérte igazságügyi könyvszakértő kirendelését. Indítványozta ugyan az alperes felhívását további számítások elvégzésére, kimutatások készítésére, azonban ezt a bizonyítási indítványt a törvényszék elutasította, ugyanis annak teljesítése a per elbírálása szempontjából érdemi jelentőséggel nem bírt volna. Ebből az következik, hogy az árfolyamkockázat körében a felperes keresete a jogalapot illetően ugyan alapos, az összecszerúságot tekintve azonban megalapozatlan. Megjegyezte továbbá, hogy az elszámolás során az alperes érvénytelen felmondását nem lehetett volna figyelembe venni.

[22] Az elsőfokú bíróság a perköltségről a régi Pp. 77. §-a, 78. § (1) bekezdése és 81. § (1) bekezdése szerint határozott. Mivel a felperes költségmentes, 1.434.119,- Ft, a pertárgy értékével megegyező marasztalási összeg után a költségmentesség alkalmazásáról a bírósági eljárásban című 6/1986.(VI.26.) IM. rendelet (a továbbiakban Kr.) 13. §-a alapján külön felhívásra 86.047,- Ft kereseti illetéket köteles az államnak megfizetni. A bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet (a továbbiakban R.) 3. §-ára hivatkozással kötelezte a felperest az alperesnek 91.066,- Ft perköltség (ügyvédi munkadíj) megfizetésére.

[23] Az ítélet ellen a felperes fellebbezett; elsődlegesen annak megváltoztatását, a szerződés 7,57 százalékos kamattal érvényessé, valamint a másodfokú ítélet hozataláig terjedő időre hatályossá nyilvánítani kérte azzal, hogy a szerződéskötéskori árfolyamhoz képest a rá háruló árfolyamkockázat felső határát az ítéltábla 185,58 Ft/CHF mértékben állapítsa meg, és mentesítse őt az e mértéket meghaladó árfolyamkockázat viselése alól. Az árfolyamkockázattal kapcsolatos elszámolás érdekében az ítélet hatályon kívül helyezését, másodlagosan pedig – arra az esetre, ha az árfolyam fixálása nem elfogadható – őt 20 százalékos mértékű árfolyamváltozás fizetésére kötelezését kérte, azzal, hogy az alperest 1.434.119,- Ft túlfizetésének kiadására kérte kötelezni.

[24] A felperes utalt arra, hogy a r. Hpt. 213. § (1) bekezdésének c) pontja alapján a kamat éves százalékos mértéke feltüntetésének hiánya miatt a teljes szerződés érvénytelen; az ítélet rendelkező részében álláspontja szerint ezt a kamatmértéket fel kell tüntetni. Az árfolyamkockázati tájékoztatás tisztességtelensége miatti jogkövetkezmény kapcsán hivatkozott a Győri Ítéltábla Pf.IV.20.078/2020/7. számú közbenső ítéletére, és kiemelte, a jogkövetkezmények levonása során forint típusú elszámolás nem alkalmazható. A felek közötti egyensúlyt a jogalap nélkül áthárított árfolyamváltozás megosztásával kell biztosítani. Hivatkozott arra, amiatt keresetét nem lehetett volna elutasítani, hogy nem a Konzultációs Testület ajánlásának I. számú módszertana alapján terjesztette elő keresetét.

[25] Álláspontja szerint 185,58 Ft/CHF árfolyam mellett lehet elszámolni, és az elszámolás különleges szakértelmet igénylő szakkérdés, azonban a törvényszék ezt az elszámolást – bár a fogyasztó számára a legkedvezőbb - nem tartotta elfogadhatónak, hanem a Konzultációs Testület említett ajánlása I. módszertanán alapulóan kívánt szakértői bizonyítási eljárást elrendelni.

[26] Az alperes az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. Elfogadta, hogy a szerződés érvénytelensége esetén a feleknek el kell számolniuk egymással, de kiemelte: ha a kereseti kérelem összecszerűségében vita van a felek között, úgy az elszámolást szükség esetén könyvszakértő bevonásával kell elvégezni. Hangsúlyozta, hogy a felperes kifejezetten nem kérte igazságügyi könyvszakértő kirendelését, a bizonyítás a felperes hibájából maradt el.

[27] Az ítéltábla a 2021. március 3-án megtartott tárgyaláson kihirdetett végzésében arra hívta fel az alperest, hogy készítsen elszámolást annak alapul vételével, hogy 185,58 Ft/CHF árfolyam eléréséig a teljes árfolyamkockázat a felperest terheli, míg az ezt meghaladó árfolyamkockázat az ő terhén marad, a kamat mértéke pedig 7,57 százalék.

[28] A felperes 10. sorszámon terjesztette elő elszámolását, melynek eredményeként a felperes 6.643.596,- Ft tartozása 2.788.468 Ft-ra csökkent.

[29] A felperes ezt követően Pf./12. sorszámú beadványában azt adta elő, hogy bár 9.889.439,- Ft-ot megfizetett, az alperes nem vezette le, miért áll fenn még 2.788.468,- Ft tartozása. Kifogásolta, hogy az alperes lejárt követelését felmondására alapítja. Utalt arra, az alperes a késedelmi kamatokat úgy terhelte ki ismételten, mintha az érvénytelen szerződés törlesztőrészleteivel késedelembe esett volna. Emellett okirati bizonyíték nélkül követel KHR bejegyzéssel kapcsolatos díjat, hatósági díjat, perköltséget. Megjegyezte, szerződéskezelési díj és egyéb ügyviteli költség megfizetésében nem állapodtak meg. Utalt végül arra is, hogy kizárt a szerződés érvényessé nyilvánítása.

[30] Az alperes e nyilatkozatra úgy reagált, hogy a másodfokú eljárásban elszámolását a bíróság felhívásának megfelelően végezte el, másrészt pedig a kereset összecszerűségét alátámasztó számítást egyébként sem neki kellene megtennie.

[31] A fellebbezés az alábbiak szerint részben alapos.

[32] Az ítéltábla mindenekelőtt azt szögezi le, hogy a perbeli kölcsönszerződés érvénytelenségét Pf.III.20.185/2019/5/I. számú közbenső ítéletében már megállapította. A régi Pp. 229. § (1) bekezdése alapján a közbenső ítéletre is vonatkozó anyagi jogerő kizárja, hogy a felek ezt az elbírált jogot újból vitássá telessék, így szükségtelen volt a szerződés érvénytelenségének ismételt megállapítása.

[33] A másodfokú bíróság álláspontja szerint a törvényszék a keresetet az adott esetben pusztán amiatt nem utasíthatta volna el, mert a felperes nem kérte igazságügyi könyvszakértő kirendelését.

[34] Kiemelni szükséges, hogy a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2 törvény) 37. § (1) bekezdése alapján az e törvény hatálya alá tartozó szerződések tekintetében a szerződés érvénytelenségének vagy a szerződés egyes rendelkezései érvénytelenségének (a

továbbiakban: részleges érvénytelenség) megállapítását – az érvénytelenség okától függetlenül – a bíróságtól a fél csak az érvénytelenség jogkövetkezményeinek – a szerződés érvényessé, vagy a határozathozatalig terjedő időre történő hatályossá nyilvánításának – alkalmazására is kiterjedően kérheti. E rendelkezésből következik, hogy a régi Ptk. 237. § (1) bekezdése szerint az eredeti állapot helyreállítása, mint érvénytelenségi jogkövetkezmény alkalmazására nincs lehetőség.

[35] A Kúria 6/2013. számú PJE határozatának 4. pontja értelmében, ha a bíróság a szerződés érvénytelenségét állapítja meg – a jogkövetkezmények alkalmazására irányuló kereset (vizontkereset) esetén, feltéve, hogy az érvénytelenség oka kiküszöbölhető, vagy utóbb megszűnt – a bíróságnak elsősorban a szerződés érvényessé nyilvánítására kell törekednie.

[36] Ha az érvénytelenség oka az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő rendelkezés tisztességtelensége, úgy az ebből eredő érdeksérelem kiküszöbölésére a régi Ptk. 237. § (2) bekezdése alapján a szerződés érvényessé nyilvánításával lehetőség van. Ennek során a Legfelsőbb Bíróságnak az érvénytelenség jogkövetkezményeiről szóló 1/2010. (VI.28.) PK véleménye 8. pontjából következően a bíróságnak az eredetileg egyenértékű szolgáltatások egyensúlyának a fenntartásáról kell gondoskodnia, s meg kell akadályoznia, hogy bármelyik fél jogalap nélkül gazdagodjék. A bíróságnak tehát arra kell törekednie, hogy a már teljesített szolgáltatással egyenértékű ellenszolgáltatást rendeljen el.

[37] A felek között nem volt vitás, hogy az érvényessé nyilvánítás tartalmának a fenti elven kell nyugodnia. Hasonlóan, nem volt vitás az sem, hogy a régi Hpt. 213. § (1) bekezdésének c) pontja szerinti érvénytelenségi ok az induló ügyleti kamat százalékos mértékének meghatározásával (az adott esetben 7,57 százalék) érvényessé tehető.

[38] A Konzultációs Testület 2019. június 19-ei ülésén úgy foglalt állást, hogy az érvénytelen kölcsönszerződés érvényessé nyilvánítása során két – dogmatikailag egyaránt alátámasztható - megoldás alkalmazását ajánlja.

[39] Az I. verzió szerint a szerződést a bíróság érvényessé nyilváníthatja akként, hogy kirovó pénznemmé a forint válik, és az ügyleti kamat az irányadó forintkamat szerződéskötéskori értékének kamatfelárral növelt mértékével azonos. A II. verzió értelmében a bíróság a szerződést akként is érvényessé nyilváníthatja, hogy a deviza-forint átváltási árfolyamot maximálja, a szerződésben rögzített kamatmértéknek a forintosítási fordulónapig történő érintetlenül hagyásával.

[40] Az elsőfokú bíróság arra hívta fel a felperest, hogy mindkét módszer alapján határozza meg a felek közötti egyenleget, ugyanakkor nem közölte, hogy a II. verzió alapján milyen mértékben maximált átváltási árfolyamot alkalmazzon.

[41] Az alperes a II. módszertanra hivatkozással a számítást úgy végezte el, hogy összevetette a deviza alapú szerződés alacsonyabb kamatmértéke által nyújtott előnyöket az árfolyamváltozásból eredő többletfizetési kötelezettség miatt elszenvedett veszteséggel (hátránnyal). Ez a számítási mód azonban a Konzultációs Testület ajánlásának nem felel meg.

[42] Az elsőfokú bíróság nem hívta fel az alperest, hogy készítsen a II. verzió alapuló megfelelő elszámolást, hanem az I. verzió alapulóan tájékoztatta őt könyvszakértő kirendelésének szükségességéről. A felperes egyértelművé tette, álláspontja szerint az I. módszer alapján nem lehet elszámolni.

[43] Az ítéltábla megjegyzi, hogy az alperesnek az I. verzióra alapított számítása nem volt figyelemmel a referencia kamatként figyelembe vett BUBOR futamidő alatti változásával, s mindvégig 13,33837 százalékos mértékű kamatlábbal számolt.

[44] Arra is tekintettel, hogy a II. verzió alapuló elszámolást egyik fél sem ellenezte, az ítéltábla a Pf/7. számú jegyzőkönyvbe foglalt végzésével felhívta az alperest, hogy készítsen a II. verzió alapuló elszámolást, azzal, hogy az árfolyamkockázat csupán a folyósításkori 142,76 Ft/CHF árfolyamhoz képest 30 százalékkal növelt mértékben, 185,58 Ft/CHF mértékig terheli a felperest, a kamat mértéke pedig évi 7,57 százalékos.

[45] A fogyasztóra háruló árfolyamkockázat felső határának meghatározása vonatkozásában jelentősége van annak, hogy az Üzletszabályzat I/23. pontja – más, a Magyar Nemzeti Bank által fogadatosított, a forint árfolyamát potenciálisan szélsőségesen befolyásoló rendkívüli intézkedéseken kívül - rendkívüli árfolyam eseményként határozta meg az árfolyam szélsőséges mértékű, 25 százalékos meghaladó változását is. Az Üzletszabályzat e pontja utalt az V/6. pontban ugyancsak említett intervenció sáv eltolására is, mely azonban csak a forint és az Euro viszonylatában létezett, ugyanakkor 2008. február 26-ától – tehát már a perbeli szerződés megkötését megelőzően – megszűnt.

[46] Az árfolyamkockázati tájékoztatás tisztességtelensége mellett is az Üzletszabályzat I/23. pontja a fogyasztó számára annyit világossá tehetett, hogy az őt terhelő árfolyamkockázat magasabb mértékű is lehet.

[47] A másodfokú bíróság álláspontja szerint a szerződéskötéskori árfolyamhoz képest 30 százalékkal növelt mértékű maximált árfolyam alkalmazása alkalmas a szerződés érvénytelensége folytán kialakult jelentős egyensúlyvesztés kiküszöbölésére. Az ítéltábla pusztán megjegyzi: ezt a mértéket ítélte meg alkalmazhatónak Pf.IV.20.071/2020/6. számú ítéletében is.

[48] Az alperes részletes, az egyes terhelések és jóváírások jogcímét és összegét is megjelölő elszámolását Pf/10. sorszámon nyújtotta be. Eszerint az eredeti lejárt tartozás 6.643.596,- Ft összegéhez képest a tartozás 2.788.468,- Ft-ra csökken. Az elszámolásból kitűnik, hogy a felmondás időpontjára vetítve a tartozás 2.744.738,- Ft. Az alperes a folyósámlát 2015. november 17-én és 2015. december 18-án 750,- Ft KHR díjjal, 2015. december 10-én 2.300,- Ft hatósági díjjal, 2018. június 12-én pedig 25.500,- Ft perköltség tartozással terhelte meg, míg 2018. június 1-jén 3.000,- Ft „banki jóváírással” a felperes tartozását csökkentette.

[49] A felperes Pf/12. sorszámu beadványában azt adta elő, hogy az alperes nem vezette le, összesen 9.889.439,- Ft befizetése ellenére miért áll még fenn felé 2.788.468,- Ft

tartozása. Előadta, hogy az alperes teljesen értelmezhetetlen módon követel kétszeri KHR bejegyzéssel kapcsolatos díjat, másrészt pedig számára ugyancsak nem értelmezhető, miért ugrott fel tartozásának összege 652.065,- Ft-ról 2.788.468,- Ft-ra. Megjegyezte azt is, hogy szerződéskezelési díjban és egyéb ügyviteli költségben nem állapodtak meg, az alperes késedelmi kamatot nem terhelhetett volna ki, a követelés pedig felmondásra nem alapítható.

[50] Az alperes kimutatásából az állapítható meg, hogy hat alkalommal, összesen 14.767,- Ft összegben terhelte ki késedelmi kamatot, huszonnégy alkalommal, összesen 20.940,- Ft-ban szerződéskezelési díjat, valamint egyszer 5.500,- Ft ügyviteli költséget. Megjegyzendő, hogy az alperes P.20.028/2018/18. számon csatolta a szerződéskezelési díj és az ügyviteli költség felszámítását lehetővé tévő hirdetményét.

[51] Az ítéltábla hangsúlyozza, hogy az alperes a felperes által a keresetlevél mellékleteként csatolt, a DH2 törvény szerinti elszámolás mellékletét képező kimutatásban, valamint a P.20.147/2019/5. számú beadványához A/3. számon csatolt kimutatásában már megjelölte, hogy mikor, milyen jogcímen terhelte meg a felperes folyószámláját. A felperes azonban a másodfokú eljárást megelőzően nem hivatkozott arra, hogy ezeket vitatja, s mennyiben, így a régi Pp. 235. § (1) bekezdése alapján a másodfokú eljárásban ezekre az új tényekre már nem hivatkozhat.

[52] Az elszámolásból kitűnik az is, hogy a lejáratott kamat és tőke terhelés eredeti 1.764.539,- Ft összege csökkent 652.065,- Ft-ra, mely összeget „árfolyamváltozás” címen felszámított összegek (2.070.491,- Ft és 22.182,- Ft) növeltek 2.744.738,- Ft-ra. Mivel a felperes által mindvégig sérelmezett felmondással összefüggésben az ezt követően kiterhelt tételek (750,- Ft + 2.300,- Ft + 750,- Ft) nem háríthatók át a felperesre, s a Győri Ítéltábla Pkf.III.25.011/2018/2. számú végzésével megítélt 25.500,- Ft perköltség megfizetésére a felperes ismételen nem kötelezhető, az említett összeget 3.000,- Ft jóváírással kell csökkenteni.

[53] A felperes csupán állította, hogy az alperes nem vezette le, követelése a megjelölt összegben miért áll még fenn. Azon túlmenően, hogy bizonyos tételek felszámítását sérelmezte, nem adta indokát, a felperes számítása milyen okból (okokból) nem felel meg a Konzultációs Testület ajánlása szerinti II. módszertannak.

[54] Az adott esetben, értékelve a fenti körülményeket, a kereset elutasítása helyett az alperesnek a fogyasztó felperesre egyébként a Konzultációs testület által ajánlott I. módszertannál kedvezőbb II. módszertanon alapuló elszámolása szerint az érvénytelen szerződés jogkövetkezményei levonhatók. Ennek kapcsán a másodfokú bíróság rámutat arra, hogy a felperesnek az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonására irányuló keresete szükségszerűen marasztalási igény. Amennyiben az elszámolás eredményeként az állapítható meg, hogy a felperes tartozik, úgy az érintett összeg megfizetésére viszontkereset hiányában is kötelezni kell őt. Ez következik a DH2 törvény 37. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezésből is, azaz a felperesnek nem csupán a jogalakítási, hanem a marasztalási igény tekintetében is határozott kérelmet kell előterjesztenie. Az ún. devizahiteles perek sajátossága, hogy marasztalási keresetként értelmezendő az is, ha a felperes annak „megállapítását” kéri, hogy a vele szemben igényként nyilvántartott tartozása az érvénytelenség kiküszöbölése kapcsán az általa megjelölt mértékben csökkentendő. A kérelemhez kötöttség elve hasonló

esetekben a Legfelsőbb Bíróság 2/2010. (VI.28.) PK véleményének 5. a) pontja értelmében nem érvényesül maradéktalanul, ugyanis a jogkövetkezmény levonása során a bíróságot a fél kérelmének tartalma nem köti, azzal azonban, hogy nem alkalmazhat olyan jogkövetkezményt, amellyel szemben valamennyi fél tiltakozik.

[55] A pertárgy értéke vonatkozásában az ítéltábla kiemeli az alábbiakat.

[56] A régi Pp. 24. § (1) bekezdése nem értelmezhető úgy, hogy a pertárgy értéke a szerződés szerinti kölcsönösszeggel azonos. Ezzel szemben a pertárgy értéke a marasztalási összeghez igazodik, akként, hogy azt az összeget kell irányadónak tekinteni, amelyhez az alkalmazni kért jogkövetkezmény alapján a felperes hozzájuthat, illetve amely alól – tartozása részbeni fennmaradása esetén – mentesül (Kúria Gfv.VII.30.410/2017/2. számú és Gfv.VII.30.049/2020/6. számú végzései). A pertárgy értéke a konkrét esetben ezért a felperes által követelt 1.734.119,- Ft, valamint az alperesnek a keresetlevél benyújtását alig néhány hónappal megelőző, 2015. november 5-én kelt levelében foglalt 6.617.296,- Ft, illetve a felmondást követő, s még a keresetlevél előterjesztését megelőzően kiterhelt kétszeri KHR díj és hatósági díj hozzáadásával 6.621.096,- Ft összegében, 8.355.215,- Ft-ban határozható meg. A felperes így $6.621.096,- \text{ Ft} - 2.741.738,- \text{ Ft} = 3.879.358,- \text{ Ft}$ -ban, az alperes pedig $1.734.119,- \text{ Ft} + 2.741.738,- \text{ Ft} = 4.475.857,- \text{ Ft}$ -ban minősül pernyertesnek, azaz a pernyertesség-pervesztesség aránya az alperesre kedvezőbben 46,43 – 53,57 százalék.

[57] Mivel a felperest helyesen nem költségmentesség, hanem illetékfeljegyzési jog illeti meg, a felperesnek 268.550,- Ft, míg az alperesnek 270.760,- Ft illetéket kell megfizetnie; ez utóbbi összeg az elsőfokú bíróság 13.P.20.028/2018/44. számú ítélete elleni fellebbezés 48.000,- Ft feljegyzett illetékét is magában foglalja [az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 38. § (1) bekezdése, 39. § (1) bekezdése, (3) bekezdésének b) pontja, 42. § (1) bekezdésének a) pontja, 59. § (1) bekezdése, Kr. 13. § (2) bekezdése].

[58] Mindezek miatt – hivatkozással a régi Pp. 253. § (2) bekezdésére - az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben és akként változtatta meg, hogy

- mellőzte a 2008. augusztus 4-én létrejött szerz.sz.1. számú kölcsönszerződés érvénytelenségének ismételt megállapítását;

- a szerződést az ítélethozatalig érvényessé nyilvánította akként, hogy a forint/svájci frank árfolyamváltozásból eredő, a felperest terhelő kockázatviselés mértékét 185,58 forint/svájci frank mértékben maximalizálta, a számítandó ügyleti kamat mértékét pedig évi 7,57 mértékben határozza meg;

- kötelezte a felperest, tizenöt napon belül fizessen meg az alperesnek 2.741.738,- Ft-ot, valamint ennek az összegnek a vonatkozásában 2018. szeptember 1-jétől a kifizetés napjáig terjedő időre járó évi 7,57 százalék mértékű kamatát;

- a felperest terhelően az államnak külön felhívásra megfizetendő illetéket 86.047,- Ft-ról 268.550,- Ft-ra emelte fel, és az alperest is kötelezte 270.760,- Ft illeték megfizetésére az adóhatóság külön felhívására az államnak az abban megjelölt módon és időben;

- mellőzte a felperes kötelezését az alperesnek 141.866,- Ft perköltség megfizetésére, s ehelyett úgy rendelkezett, hogy a felek felmerült költségeiket maguk viselik,

míg ezt meghaladóan az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[59] A másodfokú bíróság utal arra, hogy az elszámolás eredményeként kamat megfizetésére a felperest az eredeti lejáratot követő naptól kötelezte, míg a régi Pp. 81. § (1) bekezdése alapján, arra tekintettel, hogy a pernyertesség-pervesztesség aránya közel azonos, döntött úgy, hogy a felek felmerült költségeiket maguk viselik.

[60] Arányosan külön felhívásra a felperesnek 358.070,- Ft, az alperesnek pedig 310.350,- Ft feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket kell megfizetnie [Itv. 46. § (1) bekezdése], s a feleknek ezt meghaladóan felmerült másodfokú eljárási költségeiket is maguknak kell viselniük.

Győr, 2021. november 10.

dr. Zámbó Tamás sk.

dr. Szabó Péter sk.

dr. Szalay Róbert sk.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró